

Nr 311

Av herrar von Friesen och Braconier, om inrättande vid universitetet i Lund av en professur i reumatologi.

I motionerna I:167 och II:199 till 1960 års riksdag hemställdes att riksdagen ville besluta att från och med den 1 juli 1960 inrätta en professur i reumatologi vid universitetet i Lund, vars innehavare tillika skulle vara överläkare och chef för reumatologiska kliniken därstädes, i stället för nuvarande lärartjänsten i reumatologi i Bo 1, som samtidigt skulle indragas, samt att kostnaderna därför — skillnaden mellan lön i lönegrad Bo 3 och lönegrad Bo 1 eller då kronor 220 per månad — skulle bestridas genom motsvarande höjning av anslaget till universitetet i Lund betr. avlöningar.

Statsutskottets utlåtande med anledning av dessa motioner innehöll följande:

Ett förslag från kanslern att den nuvarande lärartjänsten i reumatologi vid universitetet (i Lund) från och med nästa budgetår skulle omändras till professur i ämnet samt att innehavaren av nämnda lärartjänst, medicine doktorn Gunnar Edström, skulle utan ansökningsförfarande utses till förste innehavare av professuren har icke tillstyrkts av departementschefen. — —

Enligt vad utskottet erfarit har frågan om reumatologin som självständig disciplin — ämnet ingår nu som subspecialitet under invärtesmedicinen — sedan länge varit under diskussion. I betänkandet rörande pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet, avlämnat år 1959, har föreslagits, att reumatologin upptages som regionspecialitet. Remissbehandlingen av betänkandet har ännu icke avslutats.

Då frågan om reumatologins framtida ställning synes ha samband med det ovannämnda utredningsförslaget, anser sig utskottet icke böra genom ett bifall till de föreliggande motionerna föregripa ett eventuellt ställningstagande till det i betänkandet framlagda förslaget. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna.

Den nuvarande innehavaren av lärartjänsten i reumatologi, medicine doktorn Gunnar Edström, skulle enligt kanslerns i motionerna jämväl berörda förslag utan ansökningsförfarande utses till förste innehavare av den föreslagna professuren. Edströms kompetens till professur har vitsordats, varför enligt utskottets mening synes kunna ifrågasättas, om icke en personlig professur för honom befinnes motiverad.

Utskottsutlåtandet bifölls av riksdagen.

Sedan dess har Kungl. Maj:t i proposition 159 till 1960 års riksdag upptagit reumatologien som regionsjukvårdsspecialitet, vilken proposition även av riksdagen bifallits. Sveriges läkarförbund har hösten 1960 antagit reumatologi som självständig specialitet, i likhet med vad fallet är i flertalet

kulturländer, däribland våra grannländer Norge och Finland. Motiveringen till utskottets avstyrkande av ovannämnda motioner har sålunda bortfallit.

De i dessa motioner upptagna hemställandena återupptagas därför. I dessa finnes utförlig motivering, till vilken hänvisas. Därtill kan läggas att inrättandet av första professuren i reumatologi i Sverige erhållit ökad aktualitet därigenom att det dels beslutats att en vetenskaplig internationell reumatologkongress skall hållas i Stockholm i augusti 1963 — vid vilken för övrigt omskrivne Edström av den internationella organisationen utsetts till president — varvid det för landets vetenskapliga anseende skulle vara av synnerligt värde att åtminstone en ordinarie professur i ämnet funnes inrättad inom landet, dels att Edström inom icke så lång tid — eller den 1 juli 1964 — på grund av uppnådd pensionsålder kommer att avgå från sin tjänst, varvid det för tjänstens återbesättande och forskningens rekrytering skulle innebära stimulering om en professur funnes inrättad i ämnet inom landet.

Som redan i motionerna I:167 och II:199 till 1960 års riksdag angivits är i dagens samhällssituation kampen mot folksjukdomarna än angelägnare än tidigare. Utvecklingen har medfört att deras betydelse i samhället tilltagit. Av vårt lands befolkning i produktiv ålder mellan 15 och 67 år är grovt approximativt dagligen cirka 300 000 ur stånd att arbeta på grund av sjukdom (invaliderna däri inräknade). I omkring 60 procent utgör någon av de s. k. folksjukdomarna orsaken till arbetsoförmågan. De psykiska och mentala sjukdomstillstånden utgöra därvid största sjukdomsgruppen, de reumatiska sjukdomarna den näst största.

Grovt approximativt torde 15 miljoner arbetsdagar årligen gå förlorade i landet genom de reumatiska sjukdomarna. Detta representerar en årlig nationalekonomisk förlust på flera hundra miljoner kronor. Genom förbättrad sjukvård kan här åtskilligt göras. Främst är det dock genom vetenskaplig forskning som sådan förbättrad sjukvård skall kunna ernås.

Med detta perspektiv synes allt böra göras för att stimulera den vetenskapliga forskningen på området. Detta kan göras på olika sätt. Sedan gammalt har det dock visat sig ändamålsenligt att inrätta professurer i sådana ämnen som avses att stimuleras. Därigenom uppkomma forskningscentra och stimulering av forskningens rekrytering. Det är ur denna synpunkt påtalbart, att vårt land ännu helt saknar professur i reumatologi — detta oavsett om ämnet ur undervisningssynpunkt bör betraktas som subdisciplin under invärtesmedicin eller ej. Kostnaderna för att förändra nuvarande akademiska lärartjänster i ämnet i Lund och Stockholm till professurer äro därvid relativt sett små.

Medicinska fakulteten i Lund har i sina *petita* sedan 1950 framfört krav på att lärartjänsten i reumatologi vid universitet i Lund skall förändras till professur samt att medicine doktorn Gunnar Edström skulle utan ansökan utnämnas till förste innehavare av densamma. Kostnaderna härför

— kronor 366 per månad — torde knappast i och för sig ur statsfinansiell synpunkt motivera ytterligare uppskov med tillmötesgående av kravet. Frågan är emellertid vilka ytterligare kostnader för utrustning och beträffande personal som ett bifall till kravet skulle medföra. Då i detta fall — som redan i ovannämnda motioner redovisats — den reumatologiska universitetskliniken i Lund under senare år upprustats på ett gott sätt med såväl undervisnings- och forskningslokaler som personal därför torde dock några sådana följder ej behöva beräknas.

I sitt ovannämnda yttrande har statsutskottet ifrågasatt huruvida icke en personlig professur i reumatologi för läartjänstens nuvarande innehavare medicine doktorn Gunnar Edström — i enlighet med medicinska fakultetens i Uppsala förslag — kunde vara motiverad. Motionärerna ha givetvis intet att erinra mot ett sådant alternativ men vilja i så fall komma med det tilläggsyrkandet, att en sådan personlig professur vid Edströms avgång från densamma måtte efterföljas av en ordinarie professur i reumatologi vid samma universitet.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta att från och med den 1 juli 1962 inrätta en professur i reumatologi vid universitetet i Lund, vars innehavare tillika skall vara överläkare och chef för reumatologiska kliniken därstädes, i stället för nuvarande läartjänst i ämnet i Bo 1, vilken samtidigt indrages, samt

att kostnaderna därför bestridas genom att anslaget till Universitetet i Lund: Avlöningar för budgetåret 1962/63 på motsvarande sätt uppräknas.

Stockholm den 25 januari 1962

Bertil von Friesen

Jean Braconier